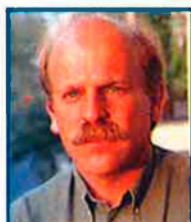

Explicar el món en 625 línies

EL TEMPS avança alguns fragments del llibre 'El món en un minut i mig' (Ed. Magrana), on els membres de la secció d'Internacional de TV3, la majoria d'ells també col·laboradors d'aquesta revista, escriuen les seves experiències i reflexions.

Eduard Sanjuan

Sóc dels qui defensa la implicació personal. La recerca obsessiva d'un imaginari punt central i equidistant entre els interessos de tothom et pot portar a territoris absurds, si no a posicions directament alineades amb els poders més opressors. La Declaració Universal sobre els Drets Humans és un magnífic marc de referència per poder dir sense embuts qui és el botxí i qui és la víctima. Hi ha responsables i culpables pertot arreu, els pots trobar en qualsevol bàndol, però crec que no s'ha de tendir a anivellar de manera fictícia els crims d'uns i d'altres. Només ho fan aquells que volen diluir la seves greus responsabilitats en un oceà imprecís per evitar rebre l'acció de la justícia.

L'honradesa i la independència no han d'estar baralades amb la claredat de criteri i la fidelitat a la fun-

ció social de la informació, sempre –entenc jo– al servei de causes socialment justes i emancipadores.

(...)

Entre les imatges que vam captar després de l'explosió de Johannesburg hi havia les de dues noies blanques que, amb la tremolor als llavis i la cara i les robes tacades de fum, responien a les nostres preguntes en un estat de xoc evident. He pensat en aquella escena sempre que he hagut de reflexionar sobre l'agressivitat que també amaga una càmera de televisió. Per aconseguir un testimoni impactant som capaços de posar aquell artefacte al nas de la gent i violentar el dret a la intimitat de les seves emocions. És enormement difícil trobar el punt just però hauriem de fer l'esforç per trobar-lo en cada moment de la nostra feina. Segurament –i crec que molts cops no d'una manera conscient– col·laborem en la distribució d'una espècie de pornografia emocional que només en comptades ocasions afegeix una informació de relleu al conjunt de la informació.

ARXIU / EFE

Enterrament de dos albanesos-kosovesos el passat 31 de gener. Per Eduard Sanjuan, que va cobrir aquest conflicte com a enviat especial, la Declaració Universal dels Drets Humans és un magnífic marc de referència per poder dir sense embuts qui és el botxí i qui és la víctima.

Libert Ferri

Durant deu anys les meves cròniques han estat empetades d'ell [Borís Ieltsin] o de la seva ombra. Retrocedeixo i m'adono que he estat testimoni de l'ascens i la decadència del primer tsar de la postmodernitat i del postcomunisme. Any rere any he pogut observar el seu viratge des del carisma a la caricatura.

La primera vegada que el vaig tenir a la vora acabava de treure's de sobre la condició de perdedor i començava un liderat irresistible. Va ser el 27 de març del 1989, al rònc saló d'actes del Ministeri de la Construcció (l'havien postergat de cap del PCUS de Moscou a vice-ministre) on Ieltsin va improvisar la seva primera conferència de premsa per proclamar que havia sortit elegit diputat en les primeres eleccions lliures de la *perestroika* amb gairebé el 90 per cent dels vots. Quan li van traduir la meua intervenció preguntant-li si la seva cursa tenia com a objectiu el Kremlin es va enfadar moltíssim. I va dir que la meua pregunta era una "provocació" i que ell era lleial al president Gorbaxov.

El vaig tornar a veure a final d'abril del 1990 a la terminal de vols interiors de l'aeroport del Prat. Arribava a Barcelona convidat per la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió. Lògicament no va reconèixer qui un any abans li havia fet una pregunta "provocativa" i el vaig entrevistar amb tota tranquil·litat a peu dret. Tot i que aleshores ben pocs coneixien Ieltsin, la seva figura corpulenta i la seva gesticulació van atreure l'atenció del públic que hi havia a la terminal del Prat. I ell, pensant-se que ja era famós, va començar a saludar i a donar mans. I a punt va estar d'endur-se unes capses d'ensaimades d'uns quintos arribats de Mallorca creient-se que eren un regal dels seus admiradors espanyols. Al cap de poques hores, al restaurant Finis-terre, vaig ser testimoni de com havia de fer esforços per aguantar el dolor en una cama i a l'esquena. I aquella mateixa matinada van haver de córrer per ingressar-lo a l'Hospital de Barcelona, on va ser operat d'una hèrnia discal.

Jordi Ferrerons

Aquell dia, acabat d'arribar a París, vaig començar a entendre de debò què volia dir ocupar una plaça de corresponsal: intentar ser competent fins i tot en qüestions a les quals mai no s'havia prestat el menor interès. Aquesta falsa especialització en la no-especialització que constitueix el paradigma de la caricatura del periodista, però centrada en un àmbit geogràfic concret. En el cas de París, des de campanyes electorals fins a desfilades de moda; des d'escàndols polític-financers fins a biografies d'urgència de personalitats desaparegudes sobtadament; des del seguiment de les infraestructures que han d'unir França, Catalu-

Borís Ieltsin, en un discurs el passat 9 de maig: "He estat testimoni de l'ascens i la decadència del primer tsar del postcomunisme", explica Libert Ferri

nya i Espanya fins als judicis dels etarres capturats per la Gendarmeria; des d'exposicions d'art fins a la visita de responsables polítics catalans i espanyols; des de l'OCDE fins a la UNESCO, passant pels conflictes al pròxim Orient, Bòsnia-Hercegovina, l'Iraq o Kosovo, que es donen cita assíduament a París en forma de ballet diplomàtic. Tot això sense oblidar el pols d'una societat que anticipa moviments, tendències, modes i actituds: de Chirac a Chanel; de Renoir a Jospin i de Le Pen a Lady Di... sense oblidar mai cap dels altres.

1 2:00. L'hora crítica de cada dia per a qualsevol periodista acreditat a Brussel·les. No és una hora per anuncis dramàtics, no s'esperen esdeveniments revolucionaris. És simplement l'hora fixada per al *rendez-vous de midi* en argot local, per a la missa de dotze en català popular, el *briefing* que diàriament dóna la Comissió Europea.

La primera visita no deixa de sorprendre el periodista nouvingut. Són vint portaveus, un per comissari, responent i esquivant les preguntes dels 800 professionals acreditats, representants de mitjans dels quinze estats membres, dels països veïns i no tan veïns, com el mateix Japó, els Estats Units o l'Índia. La varietat de temes i d'interessos és gairebé infinita, es passa en segons de les subvencions a l'avellana al procés de pau al Pròxim Orient, de la crisi de la vaca boja a la guerra comercial amb els Estats Units.

Un *briefing* conduït indistintament en francès i en anglès que s'ha convertit en el moment adequat per localitzar els portaveus i sondejar la temperatura, intuir què s'està coent en els àmbits comunitaris, un punt de reunió social. Un corresponsal amb anys d'experiència deia que d'aquesta sessió no l'interessaven les respostes sinó les preguntes, saber quins temes mobilitzaven els altres col·legues. És

Estudiants de la Universitat de Jordània cremen unes banderes d'Israel i d'EUA el passat 18 de febrer de 1998. L'encarregat de cobrir els conflictes del Pròxim Orient ha estat Joan Roura.

Vicenç Lozano

també un petit prosceni on portaveus i periodistes rivalitzen en prestacions dramàtiques disfressades de preguntes i respostes, i saludades en els moments àlgids per aplaudiments, xiulets o riallades.

No fa gaires anys amb un equip de reporters anàvem des de Palerm a Corleone. Pujàvem per la carretera cap als penya-segats i roques erosionades que formen l'inhòspit paisatge del centre de Sicília. De sobte, a l'entrada d'aquesta ciutat de 12.000 habitants, aparentment innocent, van aparèixer un parell d'homes armats amb dues escopetes de caça amb canons retallats. Vigilaven el territori i s'erigien —de fet ho són— en l'autoritat d'una regió on l'Estat és inexistent, com ho demostra la gairebé total absència de carrabiners i policies. Era un avís clar del que passa en els territoris controlats per la màfia.

En una altra ocasió vàrem entrevistar el jove nou alcalde de Corleone, Giuseppe Cipriani, que ens rebia amb cara d'aterrat i una mirada perduda. Aquella nit algú havia col·locat un cap de vedell a la porta de casa de la seva nòvia; un senyal, un avís, una advertència inequívoca sobre qui ostenta aquí realment el poder.

He tornat amb d'altres companys molts cops més a “la capital internacional de la màfia”, i sempre hem tingut la sensació permanent de ser observats, conduïts, manipulats i convidats a marxar-ne al més aviat possible.

Nicolás Valle

En el cas de la guerra civil algeriana, amb la seva demencial crueltat, les reserves dels directors s'esvaeixen de seguida. Parlem d'un dels conflictes menys televisius de l'actual escena internacional. Prop de cent mil persones han mort des del *cop de palau* del 1992 en un conflicte cec, sobre el qual pesa un sigil molt sospitós, que fa dubtar del veritable origen d'aquesta guerra civil no televisada i, per tant, invisible a l'exterior. Sovint se'ns pregunta per què les cadenes de televisió no informem d'Algèria en la mateixa proporció en què ho fem d'altres conflictes de menys dramatisme o incidència. (...)

Sobre el terreny, resulta difícil no abstrèure's de les sospites, de les intencions que amaga el govern algerià per imposar un bloqueig informatiu sobre tot el que passa en aquell país. Cronistes i enviats especials més veterans asseguren que es tracta d'un dels països on és més difícil treballar en llibertat. De fet, resulta pràcticament impossible. Des de l'arribada a l'aeroport fins a l'hora de marxar, tots els reporters estrangers hem estat sotmesos a un ineludible control per part de la policia i per part de funcionaris amb instruccions molt concretes, sempre sota l'excusa de la “seguretat personal dels periodistes”, que són objectiu predilecte —diuen les autoritats algerianes— dels terroristes islàmics.

Joan Roura

El sisè dia pràcticament hàviem acabat, però encara necessitàvem tenir la seqüència del divendres, quan els musulmans sortien de la mesquita i els jueus anaven a la sinagoga, tot en el mateix edifici, la Cova dels Patriarques, que és l'únic temple històric al món que han de compartir aquestes

dues religions. Els soldats, que coneixien el potencial conflictiu d'aquest moviment setmanal de fidels, ens van prohibir gravar, convençuts que la presència de periodistes incrementaria la tensió, ja molt elevada pels enfrontaments diaris entre palestins, colons i militars.

Però nosaltres hàviem d'aconseguir aquella imatge, resum del que volíem explicar d'Hebron, així que ens vam disfressar més o menys d'àrabs a casa d'uns palestins i vam amagar la càmera i el trípode dins unes catifes per travessar la plaça de davant la Cova dels Patriarques fins a un edifici amb terrat des d'on podríem presenciar l'escena sense ser gaire vistos. No va passar res, cap aldarull, però ja en teníem prou per explicar fins a quin punt era íntima la relació entre palestins i jueus a Hebron.

Els soldats, òbviament, ens havien seguit el moviment des del principi malgrat les nostres disfresses de pacotilla, però l'atreviment els devia resultar xocant, i van esperar que acabéssim per expulsar-nos d'aquell terrat. “Tampoc no era qüestió que passessin per beneïts”, ens van dir; i un d'ells, un reservista d'una quarantena d'anys amb panxa de menjar massa, va afegir, somrient: “Tios, el trípode us sortia de la catifa”.